

આપો અને લો

કિન્નરી બજારમાં મોતી ●● વેચે છે. તે છૂટાં મોતી ●● અને ૧૦ મોતીનો હાર ● વેચે છે. રાઝીઆને ૧૨ મોતી જોઈએ છે. તેથી કિન્નરી તેને એક હાર ● અને બે છૂટાં મોતી ●● આપે છે.

હવે બીજા બાળકો કેટલા હાર અને કેટલા છૂટાં મોતી લે છે તે તમે શોધો.

	મોતી	૧૦ મોતીનો હાર	છૂટાં મોતી
રાઝીઆ	૧૨	●	●●
રીમા	૧૭		
આરીફ	૨૪		
સોનુ	૩૫		
સીમર	૩૧		

રીમા અને રાઝીઆએ ભેગા મળીને કેટલાં મોતી લીધાં ?

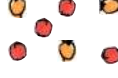

બાળકોને મોતી, દીવાસળી, બટનનો ઉપયોગ કરીને ૧૦ નાં જૂથ બનાવવા પ્રોત્સાહિત કરો. આ મહાવરો તેમની સમજ મજબૂત કરવા મદદરૂપ બનશે.

રાઝીઆ

રીમા

હં.... મ! રાઝીઆ પાસે એક હાર અને બે છૂટાં મોતી છે.
રીમા પાસે એક હાર અને સાત છૂટા મોતી છે.

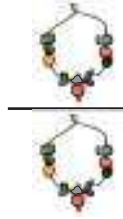
બરાબર ! તમે તેને આ મુજબ લખી શકો છો.

+

૧	૨
૧	૭

પહેલાં આપણે છૂટા મોતી ભેગા કરીએ અને ગણીએ.

+

૧	૨
૧	૭
	૯

૯ છૂટાં મોતી છે,
તેથી આ ખાનામાં હું
૯ લખું છું.

	
૧	૨
૧	૭
૨	૯

હવે બધા હાર ભેગા કરો
અને ગણો.

બે હાર છે. તેથી હું
આ ખાનામાં
૨ લખું છું.

મને જવાબ મળી ગયો.
રાઝીઆ અને રીના પાસે ૨
હાર અને ૯ છૂટાં મોતી છે.

સાચો જવાબ !
રાઝીઆ અને રીમા પાસે
કુલ ૨૯ મોતી છે.

મહાવરાનો સમય

✦ રાઝીઆ અને સોનુએ કેટલાં મોતી લીધાં ?

રાઝીઆ				
સોનુ				

રાઝીઆ અને સોનુએ _____ મોતી લીધાં છે.

એક વધારાનો હાર

રીમા અને આરીફે લીધેલા મોતી

રીમા

આરીફ

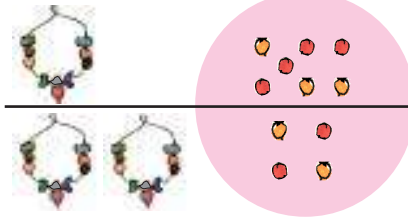

૧	૭
૨	૪

બરાબર !
હવે ઉમેરો

રીમા પાસે ૧૭ મોતી
અને આરીફ પાસે ૨૪
મોતી છે.

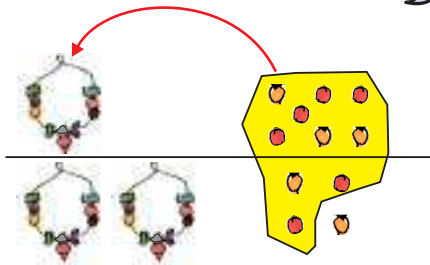
મારે પહેલાં બધાં
છૂટાં મોતી જ
ગણવાં પડશે.

૧૧ છૂટાં મોતી
છે તો હું વાદળી
ખાનામાં શું લખું ?

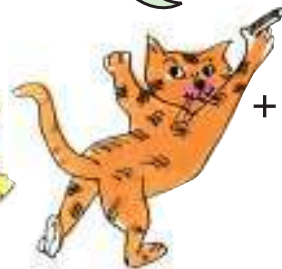

૧	૭
૨	૪

૧૦ છૂટાં મોતી એક હાર બનાવે છે.
બરાબર? તેથી ૧ હાર વધુ ઉમેરો.

વધારાનો એક હાર
યાદ રાખવા હું
નાનો ૧ લખું છું.

૧	૭
૨	૪

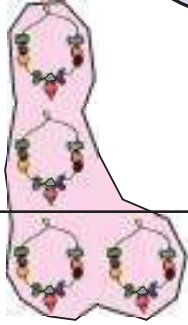

બરાબર ! હવે
કેટલાં મોતી થશે ?

+

૧	૭
૨	૪
	૧

હું
મોતીના
ખાનામાં
૧ લખું છું.

સરસ ! હવે બધાં
હાર ગણો.

હું
હારના ખાનામાં
૪ લખું છું.

+

૧	૭
૨	૪
૪	૧

અરે ! રીમા અને આરીફ
પાસે બધા થઈને ૪ હાર
અને ૧ મોતી છે.

હા, રીમા અને આરીફ
પાસે કુલ ૪૧ મોતી છે.

હું બીજી રીતે ખૂબ ઝડપથી કરી શકું.
સરળ રીતે ! જો આરીફ ૩ રીમાને
આપી દે તો, રીમા પાસે ૨૦ થાય.
આરીફ પાસે ૨૧ થાય.
તેથી $૨૦ + ૨૧ = ૪૧$

તમે તેને અન્ય રીતે કરી શકો ?

લખીને અને લખ્યા વગર પણ ઉમેરો
તેમની પાસે કુલ કેટલાં મોતી છે ?

અ)

રીમા		
સોનુ	+	

_____ મોતી

બ)

આરીફ		
રાઝીઆ	+	

_____ મોતી

કેટલાં વધારે મોતી છે ?

અ)

સોનુ		
આરીફ	-	

સોનુ પાસે આરીફ કરતાં _____
વધુ મોતી છે.

બ)

આરીફ		
રાઝીઆ	-	

આરીફ પાસે રાઝીઆ કરતાં _____
વધુ મોતી છે.

ક) સીમર પાસે રીમા કરતાં કેટલાં વધુ મોતી છે ?

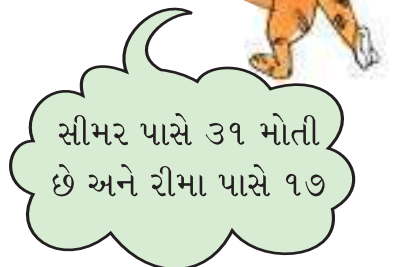
સીમર

રીમા

૩	૧
૧	૭

તમે ૧ મોતીમાંથી ૭ મોતી કેવી રીતે લેશો ?

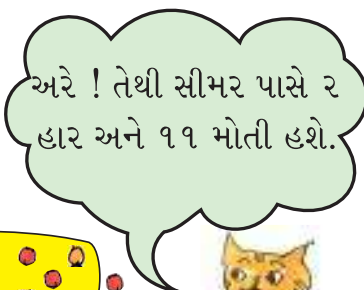

સીમર પાસે ૩૧ મોતી છે અને રીમા પાસે ૧૭

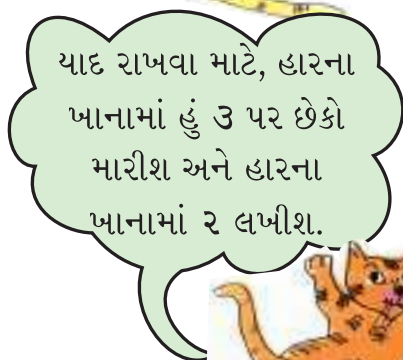

સીમરના ૧ હારને છૂટો કરો.

૨	૧
૧	૭

અરે ! તેથી સીમર પાસે ૨ હાર અને ૧૧ મોતી હશે.

યાદ રાખવા માટે, હારના ખાનામાં હું ૩ પર છેકો મારીશ અને હારના ખાનામાં ૨ લખીશ.

૨	૧
૧	૭

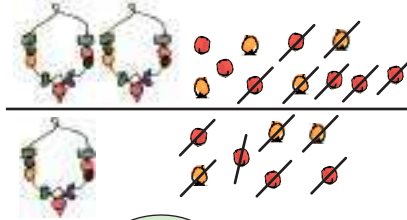

મોતીના ખાનામાં પણ યાદ રાખવા માટે ૧ લખો કારણ કે હવે ૧૧ મોતી છે.

હવે સરળ થઈ ગયું. તમે ૧૧ મોતીમાંથી ૭ લઈ શકો છો.

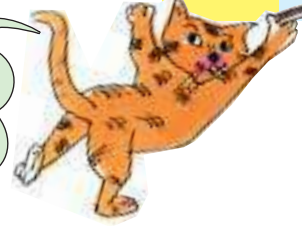

સીમર
રીમા

	
૨૩	૧૧
૧	૭
	૪

હા! મે મોતીના ખાનામાં ૪ લખ્યા છે.

તે ઝડપથી લખ્યું !
હવે ૨ હારમાંથી ૧ હાર લો.

	
૨૩	૧૧
૧	૭
૧	૪

મેં હારના ખાનામાં ૧ લખ્યો છે.

સીમર પાસે રીમા કરતાં ૧ હાર અને ૪ મોતી વધુ છે.

હં.. ! સીમર પાસે રીમા કરતાં ૧૪ મોતી વધુ છે.

મહાવરાનો સમય : તમારા મનમાં પણ કરો.

✧ તનીષા પાસે ૧૭ પેન્સિલ છે. સિયા પાસે ૨૫ પેન્સિલ છે. બધી મળીને કુલ કેટલી પેન્સિલ છે?

તનીષા		૧	૭
સિયા	+	૨	૫

જો સિયા ૩ પેન્સિલ આપે તો તનીષા પાસે ૨૦ થાય. સિયા પાસે ૨૨ પેન્સિલ થાય. ૨૦ + ૨૨ નો સરવાળો કરવો સરળ છે.

✧ મુનીઝાના વર્ગમાં ૧૩ અંગ્રેજી વાર્તાની ચોપડી અને ૨૨ હિન્દી વાર્તાની ચોપડી છે. બધી થઈને વાર્તાની કુલ કેટલી ચોપડી થાય ?

	૧	૩
+	૨	૨

✧ સાક્ષી પાસે ૨૩ ફળ હતાં. તેણે ૧૫ ફળ ખાધાં. તેની પાસે કેટલાં ફળ વધ્યાં ?

	૨	૩
-	૧	૫

✧ દલજીત પાસે ૩૫ લખોટી છે. અરવિંદ પાસે ૨૫ લખોટી છે. તેમની પાસે કુલ કેટલી લખોટી થાય ?

	૩	૫
+	૨	૫

✧ નિશા પાસે ૩૨ બંગડી છે. સુખી પાસે ૧૬ બંગડી છે. નિશા પાસે કેટલી વધારે બંગડી છે ?

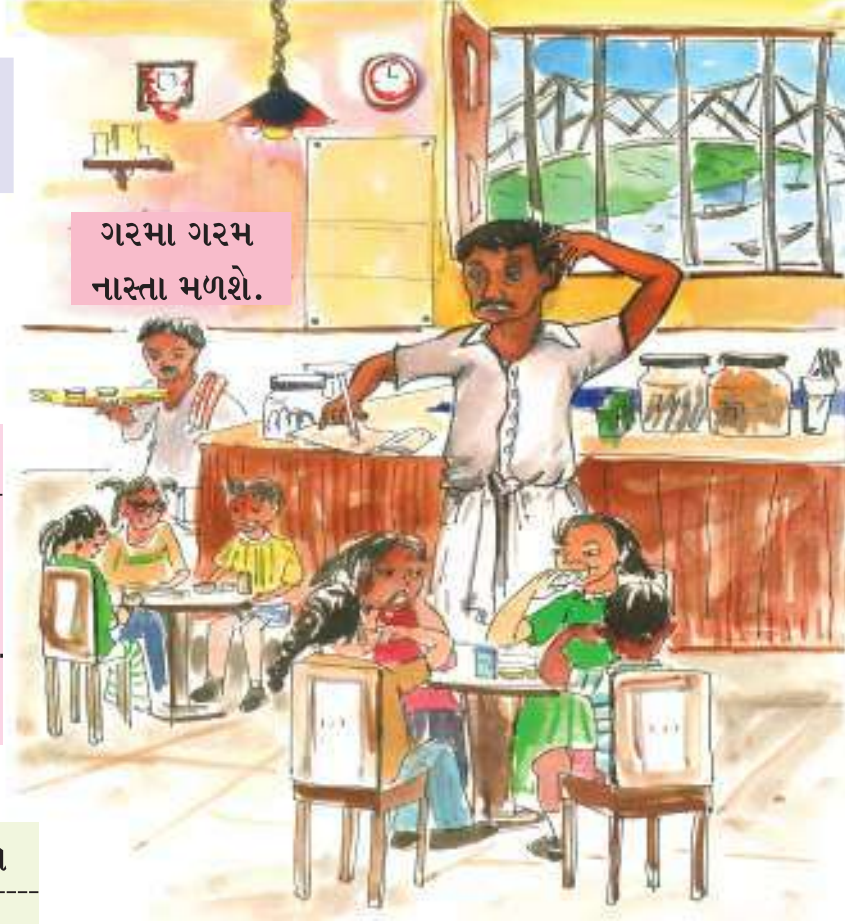
	૩	૨
-	૧	૬

વેન્કટેશની નાસ્તાની દુકાન (કેન્ટીન)

વેન્કટેશને બીલ બનાવવામાં
મદદ કરો.

ગરમા ગરમ
નાસ્તા મળશે.

	રૂપિયા
ઢોસા	૨ ૩
ઉત્તપમ	૨ ૮
કુલ	

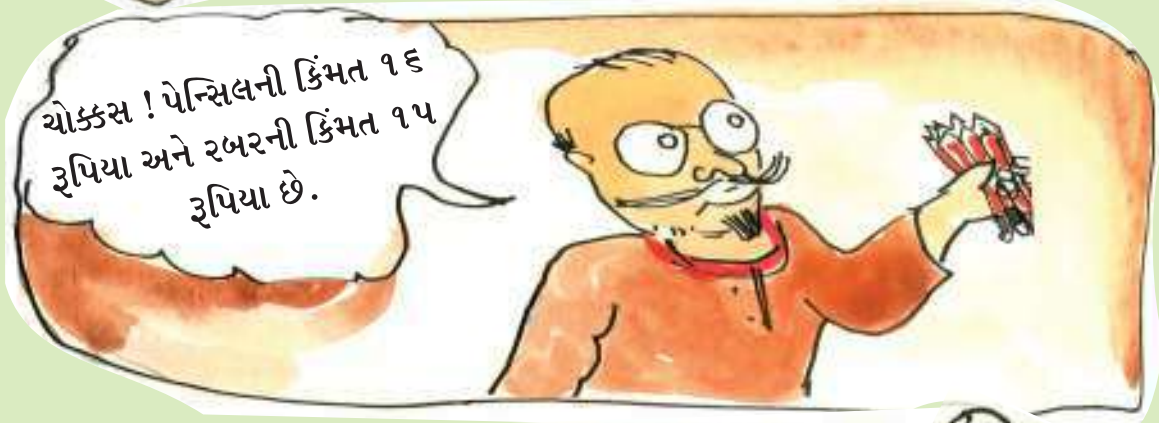
	રૂપિયા
ઇંડલી	૧ ૫
કોફી	૮
કુલ	

	રૂપિયા
દહીંવડા	૨ ૫
પુલાવ	૧ ૮
કુલ	

	રૂપિયા
સુપ	૨ ૭
નૂડલ્સ	૧ ૫
કુલ	

આ પ્રકરણમાં સરવાળા અને બાદબાકી માટેના પ્રમાણિત સૂત્રોને કેટલાંક દૃષ્ટાંતોનો ઉપયોગ કરીને સમજાવવામાં આવ્યા છે તેમ છતાં એ વસ્તુ પર ભાર મૂકવો જોઈએ કે, માત્ર સૂત્રોનો અભ્યાસ બાળકોને પ્રક્રિયાની સમજ વિકસાવવામાં મદદરૂપ થતો નથી. આ માટે તેમને ઘણા બધા વ્યવહારુ કોયડા આપવા જોઈએ અને તેને ઉકેલવાની વિવિધ રીતે શોધવા તેમને પ્રોત્સાહિત કરવા જોઈએ.

હવે ખરીદીનો સમય છે !

તેથી, હું તેને આ રીતે લખી શકું.

+

	
૧	૬
૧	૫

હું બધા સિક્કા ભેગા કરું.
૧૧ સિક્કા થાય. તેથી
૧૦ રૂપિયાની
નોટ અને ૧ રૂપિયાનો
૧ સિક્કો થાય.

+

	
૧	૬
૧	૫
	૧

ખૂબ સરસ! હવે તું જોઈ શકે
છે કે બધી થઈને ૩ નોટ છે.

+

	
૧	૬
૧	૫
૩	૧

મારે ૩૧ રૂપિયા ચૂકવવાના
થાય, પણ મારી પાસે
૪૦ રૂપિયા છે.

તેથી, તને કેટલા રૂપિયા પાછા
મળશે તે શોધ.

	
૪	૦
૩	૧

મને _____ રૂપિયા પાછા મળશે.

બાળકોએ તેમની રમવાની ચલણી નોટ દોરીને બનાવવી. તેમને આવા વિવિધ મહાવરા કરાવવા અને સાદી ગણતરીની રમત રમાડવી જોઈએ.

મહાવરાનો સમય

- * શેખર પાસે ૩૨ રૂપિયા છે. તેણે ૧૭ રૂપિયાનો દડો ખરીદ્યો. તેની પાસે કેટલા રૂપિયા વધ્યા ?

		
	૩	૨
-	૧	૭

મારી પાસે સરળ રસ્તો છે. જો હું ૩૨ માંથી ૨ સિક્કા લઈ લઉં અને ૧૭ માંથી ૨ સિક્કા લઈ લઉં તો મારી પાસે ૩૦-૧૫ વધે.

- * સોનીએ ૨૪ રૂપિયાના બિસ્કીટ ખરીદ્યા અને ૧૬ રૂપિયાનું ચીપ્સનું પેકેટ ખરીદ્યું. તેણે કેટલા રૂપિયા આપવા પડશે ?

		
	૨	૪
+	૧	૬

- * ફંટૂશ પાસે ૬૪ રૂપિયા હતા. તેણે ૩૮ રૂપિયા મેળામાં વાપર્યા. તેની પાસે કેટલા રૂપિયા વધ્યા હશે ?

		
	૬	૪
-	૩	૮

